No. 216

BREDASCHE
Staat-, Letterkundig-
Nieuws-
Vrijdag

COURANT,
en Weetenschappelijk
Blad.
11 September.

1838

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BRUSSEL. — In de zitting der belgische afgevaardigden van gisteren hebben de heeren *Lebeau* en *Rogier* het ontwerp in 't belang der katoen-industrie bestreden en de heer *Desmaisières* het zelve uitvoerig verdedigd. De ministers schijnen zich tot heden onzindig in de kwestie te houden; die van de buitenlandsche zaken, *de Theux*, gaf gisteren te kennen, dat het bewind misschien gezind zou zijn eenige wijzigingen in het tarief op de katoenen toe te staan, maar dat hem het voorstel der overtrokkene sectie betrekkelijk het regt van goederen binnen de grenzen andere verbodsmaatregelen opzijn voorbaar toe te staan. De algemeene discussien zijn gisteren nog niet afgeloopen.

— Uit Antwerpen schrijft men, dat 11. zaturdag te Brussel door een' gewelddigen brand niet minder dan 17 of 18 huizen in de asch gelegd zijn. Dezelve was ontstaan in eene houten barak of tent, die tot magazijn strekte, en op een plein achter de zaal van den schouwburg stond; het vuur had zich eerst aan de nevenstaande houten kramen en vervolgens aan de gebouwen medegedeeld; ook de schouwburg had veel geleden. In weerwil van alle inspanningen van de pompiers en der burgerij, had men den brand niet eerder kunnen meester worden, dan nadat zoovele gebouwen een prooi der vlammen waren geworden. De schade was ontzettend groot.

— Te Antwerpen waren heden (9 *September*) genoteerd: Belg. 100¼; O. Metall. 102⅝; Sp. *Guebhard* 28; Perpet. 29, 28⅞, 29; Cortes 27, 26⅞, ¾; Uitgest. 12¾, 12; Nap. rest. 91; Sem. 93⅜; Rom. L. 100; Id. te Antw. 97; Bras. 98.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den September.

Volgens een der ministeriele bladen zoude het vlaamsche legioen den 5 of 6den dezer te Sarragossa zijn aangekomen, en alzoo de twee bataillons, die te Algiers zijn achtergebleven, invaceren. De kolonel *Berthois*, die dit korps aanvoert, is door het Spaansch gouvernement tot den rang van generaal-majoor bevorderd.

Uit Bayonne schrijft men van den 5den dezer, dat het hoofdkwartier der Karlisten den 30sten der vorige maand naar Estella werd overgebragt, en dat men aldaar zich ten eersten aanval op Puente de la Reyna schijnt voor te bereiden. Het bevestigt zich overigens dat de bezetting van St. Sebastiaan, bij den togt naar Irnani een vrij aanmerkelijk verlies heeft geleden. De vier bataillons Karlisten, die de hoogte van St. Barbara verdedigden, hebben dapper gevochten en werden met beleid aangevoerd.

Bilbao is op nieuw door de troepen van don *Carlos* omsingeld, en het is aan deze gelukt de gemeenschap met Portugaleite, door eene brug over de rivier af te sluiten. Het is uit dien hoofde dat een gedeelte der bezettingen van St. Sebastiaan en Santander met den meesten spoed naar Portugaleite is afgezonden.

Ook in Katalonien schijnt de partij van don *Carlos* zich te doen gelden. Het district van Talarit is geheel door de troepen der koningin ontruimd, en weldra, meent men, zal ook te Lerida en Urgel het gezag van genoemden vorst worden erkend.

De generaal *Cordova* moet zijne geheele magt te Vittoria hebben samengetrokken.

Nog vermeldt de *Indicateur de Bordeaux*, dat het gerucht, alsof het legér der koningin eerlang versterking zoude ontvangen, geheel ongegrond is, daar integendeel het Spaansch gouvernement den generaal *Cordova* gelast heeft, drie zijner bataillons naar de hoofdstad af te zenden.

De berigten uit de overige provincien komen allen daarin overeen, dat de geest van onafhankelijkheid, die zich het eerst in Katalonien openbaarde, wijd en zijd weerklank en bijval vindt. In Andalusien hebben zich reeds onderscheidene junta's gevormd, die met die van Barcelona, Valencia en Murcia in overeenstemming wenschen te handelen.

— Het dorp Dom Germain, departement de la Meurthe, was den 1sten dezer het tooneel van zeer ernstige ongeregeldheden. De bevolking sloeg lang verbitterd over de beloeming van eenen zeker geestelijke, wapende zich op het bevel, dat men haar door de tusschenkomst der militaire magt tot onderwerping wilde brengen. De verzoeken van den onder-prefect en procureur des Konings, die aan het hoofd van een detachement gendarmerie de rust wilden herstellen, waren vruchteloos; men zag zich verpligt inderdaad troepen te doen aanrukken, en deze tegen de versperringen, die aan den ingang van het dorp waren opgerigt aan te voeren. Van beide zijden werden er onderscheidene personen doodelijk getroffen, en een veel grooter aantal gewond. Na eene hardnekkige verdediging zijn de troepen meester gebleven, de rest herstelt en zijn de aanstokers dezer wanorde in hechtenis genomen.

— Onderscheidene dagbladen in de departementen geven dezer dagen te kennen, dat zij, zoodra de nieuwe wet op de drukpers zal zijn afgekondigd, niet meer in het licht zullen komen.

Heden (7 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kontj. 107,45; op tijd 107,55; 5 pCt. kontj. 79,95; op tijd 80,05; Napoleons kont. 97,60; op tijd 97,80; Sp. perpet. 5 pCt. 32½; 3 pCt. 21; Cortes coupons 17; Uitgest. 15¼.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 10den September.

Door Zijne Majesteit is bepaald, dat, ter vervanging van de tot dus verre gedane verstrekkingen van schrijfbehoeften en *fourniture*, ingevolge den inventaris der uitrustings-goederen voor de schepen van oorlog, aan de kommandanten, officieren, schrijvers en chirurgijns van schepen en vaartuigen van oorlog, voortaan, jaarlijksche toelagen in geld zullen worden verstrekt, te weten: aan schepen en vaartuigen, bemand met 700 koppen en daarboven, tot en met 351, aan den kommanderenden officier *f* 35, aan den schrijver *f* 75 en aan den chirurgijn *f* 20; van 350 koppen tot en met 161, aan den kommanderenden officier *f* 30, aan den schrijver *f* 40 en aan den chirurgijn *f* 15; van 160 koppen tot en met 101, aan den kommanderenden officier *f* 25, aan den schrijver *f* 30 en aan den chirurgijn *f* 12; van 100 koppen tot en met 51, aan den kommanderenden officier *f* 20, aan den schrijver *f* 25 en aan den chirurgijn *f* 10; en van 50 koppen en daar beneden, aan den kommanderenden officier *f* 15, aan den schrijver *f* 20 en aan den chirurgijn *f* 8.

— Aan de heeren gouverneurs is te kennen gegeven, dat de wet op het gebruik geene andere vrijstelling verleent, om zonder gebruik van betaalden accijns bier te mogen brouwen, dan ten behoeve van de ontvangers, uit enkel voorraad van een konsentbillet, volgens art. 6 der wet, en alleen voor de rogge-zemelen, door kookbakkers aan den molen wordende gebragt, en dat dus die vrijstelling op geene andere zemelen kan worden toegepast.

— Uit Zeeland meldt men van den 6den dezer, dat de majoor *Legler*, kommandant van het reserve-bataillon der 17de afdeeling en ridder van het legioen van eer, den 4den, te Axel, aan eenen aanval van beroerte overleden is.

— In den namiddag van den 3den dezer brak de aanzienlijke buurt St. Jans Klooster genaamd, in het ambt Vollenhove, provincie Overijssel, een allerontzettendste tamp. Binnen één uur tijds stonden 25 huizen, benevens de daartoe behoorende schuuren en hooibergen, in volle vlam en in zeer korten tijd was alles door het vuur vernield. De brand nam met zulke ongelooflijke snelheid toe, en het was onmogelijk iets te redden, daar zij die er hulp aanbragten weldra hunne eigen woningen door dien brand zagen aangetast. Alle meubelen, bouw- en handwerkgereedschap en de belangrijke hoeveelheid hooi en, verder ingezogte veldvruchten zijn met de 25 huizen een prooi der vernieling geworden. Niet minder dan 27 huisgezinnen, bestaande uit 147 zielen, zijn van huis en have beroofd, en staren wanhoopig en hulpbehoevend op de plek, waar hunne schoone gebouwen stonden, en waar de rijke oogst der bergen en schuren had gevuld, doch waar nu de dreigende asch de verpletterende kracht des vuurs aanwees. De heer gouverneur der provincie heeft zich op de plaats zelve begeven en aldaar de verschoolde partijen ingewonnen, die strekken moeten, om voorloopig in het lot der ongelukkige slagtoffers van oogmelden ramp te voorzien, tevens daartoe de vereischte maatregelen genomen, voorts eene commissie benoemd om de bijdragen te ontvangen, welke de weldadigheid onzer landgenooten voor die ongelukkigen zou willen afstorten.

— Ook te Surhuizum, in de provincie Friesland, is in den nacht van den 1sten September, plotseling op twee plaatsen te gelijk brand ontstaan, namelijk op de boerenplaats van *D. J. Wiersma*, en in de koopmanshuizing van *J. J. Klager*. Op beide plaatsen nam de brand zoo hevig toe, dat de twee woningen in volle vlam stonden, eer men den brand ontdekte en de noodige hulp toebragten kon, die door het gebrek aan water nog bovendien uiterst moeijelijk was. De meeste zorg bepaalde zich bij de belendende woonhuizen, tusschen de twee branden ingelegen, welke het grootst gevaar liepen aangetast te worden, doch door den ijver der ingezetenen gelukkig behouden bleven. Uit de koopmanshuizing zijn nog eenige goederen geborgen doch van de boerenplaats is niets kunnen gered worden en zien de eigenaars, eene reeds bejaarde man en vrouw, zich van alles ontbloot.

— Uit Groningen schrijft men van den 7den September:

» De heeren *Becker* en *Stratingh* hebben op laatstleden Donderdag, den 3 en Zaturdag, den 5 September hunne derde en vierde proefvaart met het stoomrijtuig in het werk gesteld, en wel zoo, dat zij op Donderdag van Harendermolen naar de Punt en van de Punt naar Haren en van daar terug naar het laatste tolhek, nabij Vries, en van daar weder naar de Punt, zijnde ongeveer in het geheel een afstand van ongeveer 4½ uur gaans, den weg hebben afgelegd; terwijl de vaart op Zaturdag van de Punt naar Vries en van daar naar Assen gewéést is, vanwaar men, na eenig vertoef, weder over Vries en de Punt naar Harendermolen, zijnde dit een afstand van ongeveer 7½ uur, is teruggekeerd. Deze proefvaarten zijn met behoorlijke voortdurende meerdere of mindere snelheid van gewoon dravende paarden bewerkstelligd, en hebben allezins bewezen, zoo als eene reeks van aanschouwers zich op gemelde plaatsen daarvan hebben kunnen overtuigen, dat het vraagstuk, of een stoomrijtuig, voor eenige personen ingerigt, op eenen gewonen straatweg door een persoon gemakkelijk kan worden in beweging gebragt en bestuurd en met behoorlijke snelheid zijnen weg kan afleggen, is opgelost geworden; terwijl ook eenige rijzing in den weg geene hinderpalen opleverde, zoodat het werktuig met gemak, zonder eenige bijzondere aanwending van meerdere kracht of vreemde middelen, de voorkomende bruggen of bruggen kon overstijgen."

— Het volgende is eene officiele opgaaf van den invoer, den uitvoer en de inkomsten van het eiland Cuba gedurende het jaar 1834. De invoer heeft in het geheel bedragen eene waarde van 18,563,300 dollars, waarvan uit de Vereenigde Staten voor 4,240,680 dollars, en de uitvoer 14,487,955 doll., waarvan naar de Vereenigde Staten voor 4,694,364 dollars. Gedurende dat jaar hebben 2026 schepen de havens des eilands bezocht, waarvan 797 Spaansche, 945 Noord-Amerikaansche, 113 Engelsche, 58 Fransche en de overige behoorden tot andere natien. De tonnen-inhoud van al die vaartuigen bedroeg 300,000 ton. De inkomsten des eilands bedroegen: aan regten op in- en uitgaande goederen 5,200,000 dollars, belastingen en andere takken van ontvangst 4,965,000 dollars, totaal 10,165,000 dollars. De schatkist had, na in al de uitgaven der civiele lijst en in het onderhoud eener armee van 20,000 man voorzien, alsook reeds twee millioen dollars naar het moederland gezonden te hebben, op 1 Januarij jl. een overschot van 644,000 dollars ter harer beschikking. Men verwacht dat het eiland ingevolge van het aangenomen stelsel des vrijen handels en het wegnemen van onderscheiden den landbouw drukkende bezwaren, nog verder in den bloei zal toenemen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den September.

Uit Kapsdorf, in Silezie, schrijft men van den 20sten augustus:

» Op den 7den september, den dag waarop de beide armee-korpsen vereenigd zullen agteren, zal het volgend plan worden uitgevoerd: Een westelijk leger (het 6de armeekorps) heeft de belegering der vesting Schweidnitz op het oog. Om deze operatie te verhinderen, worden op de naar Schweidnitz voerende wegen troepen-afdeelingen vooruit geschoven, welke van het oostelijk leger (het 5de armeekorps), dat zich aan gene zijde van Breslau geconcentreerd heeft, worden afgezonderd. Eene dezer afdeelingen marcheert over Schalkau en Kuhnsdorf, terwijl eene andere over Seichwitz voorwaarts rukt. De eerste is, onder de bescherming van hare tot Ingramsdorf voorgerukte voorhoede, het Striegauer-water bij Bichau en Neuhoff overgetrokken en stoot hier op de vijandelijke voorposten, welke achter de hoogten van Hohenpolsnitz verschijnen, en het voornemen verraden, zich van den overtogt over het Striganer-water te verzekeren. Daar nu de beide legers elkander meer nabij komen, naardien het oostelijk leger de afdeeling, welke den vijand het eerst in 't gezigt krijgt, op den voet volgt, zoo ontwikkelt zich hier het gevecht, dat nu weldra algemeen wordt. Des nachts zal het 5de armeekorps bij Hohenpolsnitz, en het 6de westelijk van hetzelve bij Konradswaldau bivouckeren. Voor den dag van den 8sten september zijn de bevelen nog niet bekend; dezelve zouden eerst den dag te voren door den Koning worden gegeven. — Sedert de terugtrekking van de landweer in de beide legerkampen van Diegnitz en Kapsdorf, bevond zich een Engelsch overste aldaar, belast met zijn gouvernement, zoo meer meende, zich te overtuigen of de pruisische landweer met de daad dezelfde vaardigheid in de manoeuvres als de linietroepen deed blijken, hetgeen men uit hoofde der kosteren tijd haars jaarlijksche oefeningen van zes weken hezwarlijk scheen te kunnen geloven; doch had hetgeen de gemeenschappelijke oefeningen, zoo wel der landweer als der linietroepen gezien had, alle verwachtingen overtroffen.

— MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk zijn den 1sten dezer terugkeerig van Weenen naar Boheme afgereisd. De Vorst *Metternich* is dienzelfden dag naar Königswarth vertrokken, waarheen de Russische generaal *von Tatitschef* hem gevolgd is. Gedurende de afwezigheid des Vorsten *von Metternich* is de vrijheer *von Ottenfels* met de leiding der zaken in de staatskanselarij belast. Voor 's keizers aankomst heeft dezelve den nieuwen engelschen gezant, den heer *Fane*, in gehoor ontvangen en deze zijne geloofbrieven aan den keizer overhandigd.

Berigten uit Weenen van den 31sten Augustus, in de *Allgemeine Zeitung* voorkomende, leest men het volgende:

» Spanje gaat met rasche schreden op den revolutionairen weg voort, zonder te weten waarheen zulks leiden zal. Alle kabinetten hebben daar belang bij. Wanneer het ook in het eerst bepaald schijnt, dat bij de vereeniging die in Teplitz zal plaats hebben, geene staatkundige beraadslagingen ten tapijte zouden komen, zoo moeten de buitengewone gebeurtenissen in Spanje toch aanleiding daartoe geven, en het den monarchen ten pligt maken overeenkomsten te treffen en voorzorgen te beramen, opdat Europa niet mede onder den rampspoed lijde, waarmede het pyreneesche schiereiland bezocht wordt. — De berigten uit Engeland zijn evenmin opbeurend. Met bezorgdheid ziet men de verdeeldheid, die tusschen de beide wetgevende kamers van dat land gerezen is: Eene meer dan gewone bekwaamheid zal er toe behooren, hier eenen uitweg te vinden en Engeland voor de gevaren, waarmede het bedreigd wordt, te bewaren. Voor zooverre het aan de mogendheden van het vasteland geoorloofd is, zich in de inwendige aangelegenheden van vreemde landen te mengen, en voor zoover zij zich geregtigd achten de Engelsche regering vriendschappelijken raad te geven, hebben zij met naauwgezetheid al het mogelijke gedaan, opdat er bij tijds teruggegaan en niet een verkeerd begrepen vrijzinnig stelsel hartstogtelijk gevolgd wierd; 't geen Engeland helaas op dat punt voeren moest, waarop het nu staat. De ministers bleven echter voor alle vermaningen doof. Beter dan het Engelsche kabinet ziet het Fransche zijne belangen in; het zoekt zich aan eene staatkunde te houden, die hetzelve vrede naar buiten en rust binnenslands verzekeren zal."

De post van Konstantinopel was te Weenen aangekomen, doch had wederom weinig van belang aangebragt. Aan weinig de keizerstad steeds zeer ongerust over de wending die de oostersche aangelegenheden scheen te nemen en vreesde dat de expeditie tot zoo uitgezonden, te laat mogt komen om den Pacha van Scutari nog te redden. De Sultan had uit hoofde van den staat van zaken zijne lang aangekondigde reis nog weder uitgesteld. Te Weenen had men intusschen regtstreeks uit Albanien berigten ontvangen, volgens welke onderscheiden tot de expeditie behoorende schepen aan de Albanesche kust waren gezeind geworden en reeds voorbereidselen voor de ontscheping der troepen maakten. Men zag alzoo binnen kort het einde der onlusten in Albanien te gemoet.

— Te Weenen waren den 1sten September genoteerd: 5 pCt. Metal. 102; 4 pCt. 98; Bankactien 1312.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 9den September.*

TARWE. — In eenen doos 124 ponds schappe bonte Pools, *f* 160; — 128 mindere ditto *f* 160; — 128 Vriesche *f* 153.

ROGGE. — Als voren; 125 pd. Mecklenb. *f* 135; — 122, 124 pd. Overijss. *f* 126, 130; — 116 O. Pruiss. *f* 133; — 125 N. Munst. *f* 134.

GARST. — Lager, met redelijken handel; 107, 108, 109 pd. N. Oldwinter *f* 102, 104, 106.

HAVER. — Sur 88 pd. O. Fijne *f* 90 bij gerst, *f* 88 bij partij.

BOEKWEIT. — Prijshoudende: 121 pd. N. Nijkerker *f* 156.

Beurspriis der Effecten te Amsterdam.

WOENSDAG, den 9den September

	Laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.		pCt.	Laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.
NEDERLAND. pCt.				Dito 18$^{32}/_{100}$	5	104⅛	104⅜	
Werk. Schuld	2½	54⅛	54½	Cert. dito 18$^{31}/_{32}$	5	99⅝		
dito dito	5	101⅛	101⅞	101$^{15}/_{16}$	Obl. te Lond.	5		
Uitgestel. dito.		1$^{1}/_{64}$	1$^{1}/_{64}$		Cert. te Hamb.	5		
Kapsbill. dito.		24$^{3}/_{4}$			Ins. in Assig.	6	68⅛	68$^{7}/_{16}$
Amort. Synd.	4½	93⅝	94	93⅞	Certific. dito	6		
Dito dito	3½	78$^{7}/_{16}$			POLEN.			
Schatkistbill.	4				Aand. L. fl. 500		148	148½
Hand.-Maats.	4½	109			PRUISSEN.			
Nieuwe Dito.	4½	101$^{11}/_{16}$			Dito dito R. 50.		104½	
FRANKRIJK.					Neg. L. 1830.	4	100⅝	
Ins. Greotbr.	3	80$^{1}/_{16}$	80⅛		OOSTENRIJK.			
ENGELAND.					Aand. L. *f* 100.			
Dito p. 12 Aug.	3				Dito dito 250.	4		
SPANJE.					Metallick.	5	99⅛	99⅛	99⅝
Per. R. E. Ams.	5	30⅛	31⅜	31⅛	Dito L. gen.	5		
Dito *f* 1000.	3	19⅛	19$^{5}/_{16}$	19½	Dito	2½		
Fransche Uitg.		13$^{1}/_{32}$	13$^{5}/_{32}$	13$^{9}/_{16}$	Obl. *Geld&C.*	5		
Cort. B. Lond.	5	28$^{15}/_{16}$	29⅛	29	Dito.	4		
Engelsch Uitg.					Cert. Stadsb.	2½		
PORTUGAL.					Ween. B. act.	3		
Obl. te Lond.	5				N. Ween. Aand.			
Dito dito	3				DENEMARKEN.			
NAPELS.					Leen. te Lond.	3	76¼	
Certific. *L&B.*	5				BRAZILIEN.			
Dito *Falc.&C.*	5	92			Dito *Roisch.*	5	86¾	87
Leen. Lond. *R.*	5				Russ. Fr. Aand.			
RUSLAND.					500 Fr. *f*			
Obl. *Rooy.* 1798	5	104¾						

*** Op den 7 dezer overleed te Delfzijl, Provincie Groningen, Vrouwe W. DE MAST, H. geboren DE VRIES, in den ouderdom van 68 jaren.

Breda, 9 September 1835. *Dienende deze tot Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.*

*** Met Hooge Toestemming en op verzoek, zal op aanstaanden Woensdag, den 16den dezer, door eenige Liefhebbers eene *TOONEEL-VOORSTELLING* gegeven worden, in den Stads-Schouwburg alhier, bestaande in ROLLAND, DE SMEEDER, Blijspel in drie bedrijven, gevolgd door DE DUUR GEKOCHTE BRUIDEGOM; Vaudeville. Ten slotte *TOVER-BALLET*, ARLEQUIN; OF 'T IS DE AANHOUDER DIE WINT. (*Prijs der zitplaatsen zie op het Tooneel.*)

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.